

УДК 81.373.72

О. М. Мосейчук,

кандидат філологічних наук, доцент

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

moseichuk@ukr.net

СЛОВОТВОРЧЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОДНОСЛІВНИХ ІДІОМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто шляхи та принципи словотвору однослівних ідіом англійської мови. Однослівні ідіоми утворюються двома основними шляхами: від вже існуючих однослівних ідіом або ідіом-фразеологізмів та від одиниць первинної номінації шляхом лише семантичного перетворення або шляхом комбінації перетворень у семантичній і формальній площині. Найпоширенішими способами словотвору однослівних ідіом є словоскладання, інкорпорація, конверсія, афіксація, редуплікація, семантична деривація та їх синкретичні різновиди.

Розвиток мови зумовлюється у значній мірі розвитком її словотворчої системи, становленням нових словотворчих моделей, зміною вже існуючих, збільшенням або зменшенням їх продуктивності й багатьма іншими факторами словотворчого процесу.

З огляду на широке використання однослівних ідіом (далі ОІ) у різних сферах комунікації, обумовлене їх потужним регулятивним потенціалом, **актуальним** видається дослідження шляхів утворення зазначених ідіоматичних одиниць. Словотворче моделювання може пояснити, яким чином функціональне призначення ОІ впливає на формування їх структури. Дослідження основних типів словотвору ОІ англійської мови проводиться вперше і ґрунтується на вітчизняних та зарубіжних концепціях словотвору [1-4]. У якості **матеріалу дослідження** обрано однослівні ідіоми англійської мови. ОІ визначається нами як продукт креативної рефлексивно-номінативної діяльності носіїв мови, спрямованої на посилення регулятивного потенціалу мовного знака шляхом вторинної номінації. ОІ визначаються такими категоріальними ознаками як структурно-семантична цільнооформленість, узуальна стійкість, переінтерпретація значення, образність, експресивність, емотивна оцінність. **Метою дослідження** є визначення основних способів словотвору ОІ.

Керуючись результатами аналізу корпусу ОІ, можна стверджувати, що утворення ОІ відбувається у двох загальних напрямках: 1) від вже існуючих ОІ та ідіом-фразеологізмів, зберігаючи семантику прототипів і збагачуючи категоріальну приналежність ОІ; 2) від одиниць первинної номінації шляхом лише семантичного перетворення або шляхом комбінації перетворень у семантичній і формальній площині. Основними способами словотвору ОІ є словоскладання, інкорпорація (універбація), конверсія, афіксація, редуплікація та семантична деривація. Варто зазначити, що формальні перетворення, у більшості випадків, супроводжуються семантичними змінами.

Великий прошарок ОІ складають ідіоми, утворені шляхом словоскладання, серед яких виділяють власне складні одиниці (класичні композити) і складно-похідні ОІ. Однак, варто зазначити, що між власне складними і складно-похідними ОІ не існує чіткої межі, оскільки "всі структурно-складні номінативи спричинені потребами "кодування" і "компресії" інформації і, врешті-решт, є зумовленими загальними тенденціями до економії мовних засобів" [3: 19].

Власне словоскладання є способом утворення складного слова шляхом складання двох або більше основ. У результаті власне складання утворено більшість субстантивних і ад'єктивних ОІ зі структурою N+N: **backwoodsman** – дикун, провінціал; **bugbear** – жах, "бабай"; **toy-boy** – молодий коханець жінки, набагато старшої за нього; **donkeywork** – важка, невдячна, нудна робота; **cakewalk** – щось дуже просте і легке, як (раз) плюнути; **egghead** – інтелектуал, "розумник"; **bird-brain** – бовдур, дурень [5; 6].

Іноді серед складних слів виокремлюють клас бахуврихів (див. [4; 7; 8]), що поділяються на субстантивні композити-бахуврихи та ад'єктивні складнопохідні бахуврихи [4: 3]. Субстантивні композити-бахуврихи представлені складними іменниками, утвореними, переважно, за моделлю N+N і Adj+N: **cheesecake** (фото (напів) оголеної красуні); **butterfingers** (роззява, гава, діряві руки); **motor-mouth** (базікало); **windbag** (базікало, пустомеля); **bigwig** (важна персона, велике цабе); **dimwit** (дурень, бовдур); **deadweight** (хтось або щось, що заважає вам рухатися вперед, досягти мети, успіху тощо, "тягар"); **busybody** (клопотун, клопотуха, людина, що любить втручатися у справи інших) [5; 6]. Предикат-зв'язка метонімічно співвідносить імпліцитну ономасіологічну базу з ономасіологічною ознакою на основі відношення посесивності. Внаслідок цього в структурі значення є сема "посесивність", представлена підпорядкованими семами "партитивність" і "власність".

Ад'єктивні складнопохідні бахуврихи утворюються, переважно, за моделями Adj+N, N+V-ed, (N+N)+-ed **blue-sky** (відірваний від дійсності, нереальний; радісний, безхмарний, легкий (про книгу, фільм тощо); **backdoor** (таємний, закулісний); **hog-tied** (позбавлений свободи дій (пор. рос. связанный по рукам и ногам); **dog-tired** (зморений; стомлений, як собака); **birdbrained** (дурний, недоумкуватий); **bull-headed** (впертий, настирливий). У результаті взаємодії кореневих і суфіксальних морфем утворюються суцільнооформлені комплекси зі складною похідною основою і дериваційним формантом у вигляді

суфікса. Суфікс, у такому випадку, об'єднує обидва компоненти і, таким чином, завершує смислову і формальну перебудову всього утворення, а не оформлює попередній компонент [4: 16]. За умов домінування номінативної (когнітивно-вказівної) функції виникають неекспресивні та неафективні бахуврихі (*red-lipped*, *black-bearded*, *one-legged*, *long-haired*, *long-faced*) та велика кількість термінів (*pintail* – шилохвіст, *hornbill* – птах-носоріг, *jelly-cat* – синя зубатка, *bull's-foot* – підбіл, мати-й-мачуха, *bullhead* – бабець-головач, *cat-fish* – сом). Останні, незважаючи на ідіоматичність, відрізняються від ОІ відсутністю експресивної функції і тому не належать до кваліфікативно-оцінної номінації.

Складно-похідні ОІ утворюються синтаксичним шляхом, тобто шляхом універбації (інтеграції) словосполучення у складне слово. У системі універбів певне місце посідають слова, що втратили мотиваційні зв'язки з дериваційною основою (словосполученням), та підлягають відновленню лише у результаті етимологічного аналізу.

Прототипами згорнутих конструкцій служать словосполучення, фразеологічні звороти, стверджувальні, негативні, питальні й наказові речення. Прозорі відношення, що існують між згорнутими конструкціями та їх синтаксичними прототипами, досить часто дозволяють легко ідентифікувати універбовані одиниці. Складно-похідні ОІ поділяються на дві основних групи: складно-похідні ОІ, компоненти яких повністю зберегли структуру дериваційних прототипів, та складно-похідні ОІ, що утворилися шляхом трансформації та подальшим стисненням синтаксичної бази. Трансформаційні процеси постають у вигляді конверсії, афіксації, еліпсу, інверсії тощо і лише у синтезі з компресією породжують нову складно-похідну ОІ.

Д. І. Квеселевич поділяє узуальні складні слова на безпосередньо-інкорпоровані та конверсивно-інкорпоровані за ознакою збереження або відсутності співвіднесеності словосполучення-прототипу з певною частиною мови. Безпосередньо-інкорпоровані ОІ зберігають співвіднесеність з певною частиною мови словосполучення-прототипу [1: 55]: *big mouth* (субстантивне словосполучення) → ***bigmouth*** (n.) – базікало, хвалько, пустомеля; *broad side* (субстантивне словосполучення) → ***broadside*** (n.) – нищівна критика, картання; *born again* (ад'єктивне словосполучення) → ***born-again*** (adj.) – заповзятий, палкий, запопадливий; *good for nothing* (ад'єктивне словосполучення) → ***good-for-nothing*** (adj.) – ледар, нікчема; *ever green* (ад'єктивне словосполучення) → ***evergreen*** (adj.) – завжди популярний чи актуальний [5; 6].

Конверсивно-інкорпоровані ОІ втрачають співвіднесеність з синтаксичними функціями словосполучення-прототипу через конверсію, тобто перехід в іншу частину мови шляхом зміни парадигми [1: 55]: *to climb down* → ***climb-down*** (n.) – поступка; *to knock smb out* → ***knockout*** (n.) – щось привабливе, унікальне, надзвичайне, успішне; карколомний успіх; *rubber neck* → ***rubberneck*** (n.) → ***rubberneck*** (v.) – витріщатися, розглядати, цікавитися; *soft soap* → ***soft-soap*** (v.) – лестити; *down to earth* → ***down-to-earth*** (adj.) – практичний, розсудливий; *down and out* → ***down-and-out*** (n.) – безхатько, бездомний бродяга [5; 6].

На особливу увагу заслуговують ОІ зі структурою N+V, що утворилися внаслідок інверсії складових словосполучення та усунення його службових елементів: *to crash the gate* → ***to gatecrash*** – приходити без запрошення або без квитка; *to coddle Molly* → ***to mollycoddle*** – балувати, пестити; *to gather wool* → ***to woolgather*** – ловити гав, бути неуважним, марно витратити час; *to storm the barn* → ***to barnstorm*** – виступати з промовами під час передвиборчої кампанії (у малих містах); *to wash the brain* → ***to brainwash*** – "промивати мозок", піддавати ідеологічній обробці [5; 6].

Внаслідок інверсії складових словосполучення-прототипу утворюються також дієслівні ОІ, що мають модель Adv+V: ***freeload*** – жити за чужий рахунок (на халяву), паразитувати; ***double-cross*** – обдурювати; перехитрити; ***double-dip*** – подвійна оплата, подвійний куш; ***backfire*** – негативні (неочікувані, протилежні) наслідки; ***backpedal*** – відмова, зволікання; ***backslide*** – відмова від попередніх переконань, повернення до негативної практики (пороків, поганої звички) [5; 6].

Досить численну групу складають віддієслівні "імперативні" ОІ типу *pick-me-up*, *do-nothing*, *do-or-die*. Статус першого компонента "імперативних" ОІ не має остаточного визначення (імператив або чиста дієслівна основа), але безсумнівно можна говорити про специфічну дієслівну тему, що переважно функціонує у межах складних іменників, прикметників і конструктивно замкнених означень ("композицій") [3: 27-28]: ***pick-me-up*** (n.) – тонізуючий засіб, алкогольний напій, похмільний засіб; ***do-or-die*** (adj.) – відчайдушний, смертельний, критичний; ***fly-by-night*** (adj.) – ненадійний, що не викликає довіри; ***hit-and-miss/ hit-or-miss*** (adj.) – навмання, випадковий; ***go-slow*** (n.) – зниження темпу роботи, "італійський страйк"; ***work-to-rule*** (n.) – уповільнення роботи шляхом точного дотримання усіх норм, "італійський страйк" [5; 6].

Серед складно-похідних ОІ на особливу увагу заслуговують одиниці, що утворилися відфразеологічним шляхом, тобто за допомогою універбації нарізнооформлених фразеологічних сполучень у цільнооформлений лексичний комплекс. Відфразеологічний словотвір сприяє передачі деривату образної вмотивованості базових фразеологічних одиниць: *whistleblower* (стукач, доносник, ябеда) ← *to blow the whistle* (доносити, виказувати). Ця риса пояснює лінгвістичну сутність фразеологічної деривації – створення ОІ на основі образно-умотивованих фразеологічних одиниць мови. Всі

морфологічні розряди фразеологічних дериватів (іменники, прикметники, прислівники та дієслова) зберігають образну умотивованість фразеологізмів-прототипів, які, у свою чергу, обумовлюють семантику складнопохідних ОІ. Відповідно, закономірною є також автоматична транспозиція стилістичного маркування фразеологізму на похідну ОІ.

Потенційна здатність до деривації визначається структурними особливостями фразеологізмів. ОІ, утворені від одиниць, що структурно співвідносяться з реченнями, представлені досить поодинокими випадками на кшталт *backscratching* (послуга за послугою) ← *you scratch my back, I'll scratch yours* (ти – мені, я – тобі). Деривація, у більшості випадків, можлива лише серед фразеологізмів, що утворилися за моделями змінних словосполучень і співвідносяться з частиною речення. Так, фразеологічна одиниця *to lick one's boots* (лизати п'яти, підлабузюватися, стелитися) є основою складнопохідної субстантивної ОІ *bootlicker* (підлабузник, лизоблюд). Іншими прикладами ОІ, утворених на базі фразеологічних одиниць, є: *redtapish* (adj., бюрократичний) ← *red tape* (тяганина, бюрократія); *empty-nester(s)* (n., батьки, діти яких стали дорослими і залишили батьківський дім) ← *empty nest* (ситуація, коли діти подорослішали і залишили батьківський дім); *backlash* (n., негативна реакція, "бумеранг") ← *to lash back* (сильно критикувати); *leg-pull* (n., обдурювання, розіграш) ← *pull somebody's leg* (морочити голову, дурити) [5; 6].

Для процесу утворення ОІ є характерним також явище афіксальної деривації. Афіксальний словотвір супроводжує інші види словотвору, такі як словоскладання, конверсія, скорочення тощо і сприяє появі як простих (одноосновних), так і складних (багатоосновних) ОІ. Афіксація визначає категоріальну приналежність ідіоми, має здатність до зміни морфологічного статусу ОІ згідно до існуючих моделей і, тим самим, збагачує категоріальну сферу її реалізації та розширює словотворчу матрицю.

Редупліковані ОІ утворюються подвоєнням основ (часто з використанням псевдоморфеми) і складають три підгрупи – власне редупліковані ОІ, редупліковані ОІ зі зміною аблауту та редупліковані ОІ з римованими компонентами. Власне редупліковані ОІ є складними словами, компоненти яких мають ідентичну форму: *goody-goody* (n.) – надто праведна та бездоганна людина; *boo-boo* (n.) – дурна помилка, ляп; *hush-hush* (adj.) – секретний, таємний [5; 6]. Другу підгрупу редуплікованих ОІ складають ідіоми зі зміною аблауту, компоненти яких містять різні кореневі голосні: *dilly-dally* (v.) – вагатися; втрачати час, тягнути kota за хвіст; *ding-dong* (n.) – сварка; *chit-chat* (n.) – балаканина, теревені, розмова; *mingle-mangle* (n.) – плутанина, суміш; *the jim-jams* (n.) – нервовий зрив, переживання: [5; 6]. Третю підгрупу складають редупліковані ОІ з римованими компонентами, у межах яких різняться, як правило, перші приголосні: *healie-feelie* (n.) – людина, яка вірить у цілющу силу різних кристалів і мінералів; *harum-scarum* (adj.) – легковажний, відчайдушний, безтурботний; *hoity-toity* (adj., adv.) – зарозумілий, пихатий, претензійний; *hocus-pocus* (n.) – шахрайство, фокус, обдурювання; *hugger-mugger* (n., adj., adv., v.) – секретність, секретний, секретно, тримати у таємниці, покривати; *the heebie-jeebies* – стан сильної нервозності, мандраж; *the nitty-gritty* (n.) – суть, найголовніше; *silly-billy* (n.) – дурник, телепень; *fuddy-duddy* (n., adj.) – людини із застарілими, консервативними поглядами, "динозавр" [5; 6]. Варто зазначити, що певна кількість ОІ, які утворилися шляхом редуплікації, мають потенції до розширення своєї категоріальної приналежності за рахунок конверсії і, відповідно, спроможні набувати нової парадигми та синтаксичних функцій залежно від частини мови, до якої вони належать: *chit-chat* (n., v.), *hugger-mugger* (n., adj., adv., v.), *hoity-toity* (adj., adv.).

Редупліковані ідіоми *the jim-jams* (n.), *the heebie-jeebies* (n.) набувають структурно-семантичної цільнооформленості за допомогою показника множини *-s*, який підкреслює концептуальний обсяг мотиваційної бази цих ідіоматичних одиниць (пор. рос. *мурашки*).

Чи не найголовніше місце у системі утворення ОІ посідає семантичний словотвір. Всі ОІ утворюються шляхом семантичної деривації, в основі якої лежать механізми метафори та метонімії. Цікавий випадок становлять ОІ, що виникли шляхом семантичного словотвору (переважно шляхом метафоризації) від ониматопічної лексики, умотивованої звуками, що продукують тварини, люди, механізми, оточуюче середовище тощо: *babble* (v.) – базикати; *bang* (adv.) – точно, як раз, прями́сінько; *bark* (v.) – викрикувати, "гавкати" на когось; *fizz* (n.) – шампанське, "шипучка"; *sizzling* (adj.) – збуджуючий, сексуальний; *crack* (v.) – вирішити (проблему, задачу), "зламувати" ліцензійне програмне забезпечення; *cuckoo* (adj.) – здурілий; божевільний; *clunker* (n.) – розвалюха, тарадайка (про старе авто); *flop* (n.) – зазнати невдачі, провалитися; *hiccup* (n.) – невелика проблема, затримка; *twitter* (v.) – щебетати, цвірінькати (про людей) [5; 6].

Традиційний погляд на слово полягає в тому, що слово може бути полісемічним і залишатися одним словом, поки існує зв'язок між цими значеннями. Але сам зв'язок між значеннями не може служити показником єдності слова: адже він є не лише звичайною, але й неодмінною ознакою похідного слова. Слово визнають похідним через наявність смислового зв'язку з вихідним і, незважаючи на це, похідне слово залишається самостійним, а не варіантом твірного. Той факт, що зміна значення слова без зміни морфемної структури створює нове слово, є очевидним коли у цього слова змінюються не лише лексичні, але й граматичні показники і властивості. Наприклад, похідні ад'єктивні лексеми, як правило, відрізняються від ад'єктивних вихідних невідповідністю або відсутністю ступенів порівняння. Похідні

одиниці можуть мати лише одну числову форму, а їх значення може бути збагачене емоційно-оцінним тоном. Отже, є підстави для визнання різних граматичних ознак похідного і твірного як об'єктивного критерію для визначення самостійності й тотожності слова.

Питання тотожності слова є одним із центральних у мовознавстві вже тому, що, якби слово у кожному відрізку мовлення (який можна визначити як слово) являло собою щось неповторне і нетотожне тому, що можна знайти в інших відрізках мовлення, то обмін думками був би неможливий. Проблема тотожності слова розглядається з урахуванням належності різних граматичних форм до одного слова, з одного боку, а з іншого – належності різних вживань до одного слова. Як відомо, граматичні відмінності між формами одного слова не змінюють його лексичного значення. Різні форми слова, що вказують на один референт, утворюють одне слово. "Граматичні значення якісно відрізняються від лексичних і не є відтінками останніх" [9: 37]. Таким чином, граматичні форми типу (*to*) *work*, (*she*) *works*, (*they*) *worked*, *working* або *dog*, *dog's*, *dogs*, *dog's* є лексично тотожними словам *work* (v) і *dog* (n).

Іноді (наприклад, у випадку лексикалізації форм множини іменника) словоформа одного слова може набувати нового лексичного значення, втрачаючи належність до спільного референта, і, таким чином, набувати статус іншого окремого слова. Такі іменники, як *looks*, *attentions*, *belongings*, *pictures*, *glasses*, *draughts*, *duties*, *customs*, *pains*, є прикладом лексикалізації, коли словоформа набуває рис окремої лексеми і нових, незалежних функціонально-семіотичних параметрів.

Хоча у лексикографічній практиці семантично споріднені омоніми часто не розрізняються, варто визнати відсутність полісемії на рівні мови при необмежених можливостях контекстуального варіювання слова у мовленні. Якщо певне слововживання стає регулярним, узуальним, можна говорити про народження нової лексеми, а не нового значення багатозначного слова. При метафоричному або метонімічному переносі значення відбувається зміна денотата, що дозволяє досить чітко відмежувати похідне слово від твірного. У лексемі, також, можуть відбуватися й інші семантичні трансформації, наприклад, зміна обсягу значення – його розширення або звуження. Ще одним фактом на користь самостійного статусу ОІ є те, що твірне і похідне слово належать до різних семантичних полів і, відповідно, входять до різних синонімічних й антонімічних рядів. Наприклад, значення "базікало" може реалізовуватися такими ОІ-синонімами як *bigmouth* та *chatterbox*, прототипи яких належать до сфери "Анатомія людини" і "Предметний світ" відповідно, а значення "скаржитися" – ідіомами *to bellyache* та *to bleat*, твірні значення яких належать до сфер "Медицина та здоров'я" та "Світ тварин".

Слова, утворені семантичним способом, виникають на підставі типових відношень, що представлені рядами закономірних відповідностей, як і у випадку морфемного словотвору.

Серед різних типів похідних одиниць найбільшим дериваційним потенціалом характеризуються метафоричні значення, що фіксують переноси за подібністю форми, за подібністю зовнішнього вигляду, за подібністю розташування в просторі, за подібністю кількісної ознаки тощо, тобто ті метафоричні переноси, які є найбільш регулярними й типовими. Метонімічні переносні значення є менш продуктивними. Суть цього значення полягає у перенесенні імені з одного об'єкта на інший на підставі їх суміжності, участі в одній ситуації. Лексико-семантичний спосіб словотвору розглядається як утворення нового слова, нової матеріальної лексичної одиниці (при переході нового значення в інший лексико-граматичний розряд усередині однієї частини мови) шляхом семантичного розщеплення похідного слова на омоніми [2].

Семантична номінативна деривація є одним із найважливіших факторів, що лежать в основі розвитку як полісемії, так і омонімії. Результатом семантико-дериваційних процесів, що мають принципово єдиний механізм, заснований на явищі аналогії, є виникнення нових номінацій двох різновидів: лексико-семантичного варіанту слова та нових слів, що перебувають в омонімічних стосунках з твірною базою. В іншому випадку доцільно говорити про семантичний словотвір. Отже, семантичний словотвір є механізмом змін значення слова (розширення й звуження, асоціації по подібності (метафора) і по суміжності (метонімія), деградація й елевация) і, як наслідок, утворення семантичних омонімів [2: 31]. Оскільки в процесі формування значення ОІ беруть участь когнітивні механізми метафори та метонімії, семантичний словотвір є основним шляхом утворення ОІ, у той час як інші словотворчі засоби є допоміжними. **Перспективи подальшого дослідження** вбачаємо у встановленні причинно-наслідкових зв'язків між функціональними характеристиками ОІ та їх формальною структурою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Квеселевич Д. И. Интеграция словосочетания в современном английском языке / Д. И. Квеселевич. – К. : Вища школа, 1983. – 83 с.
2. Мухаметдинова Р. Г. Семантическое словообразование в сопоставительном аспекте (на материале английского и татарского языков) / Р. Г. Мухаметдинова ; [под общ. ред. К. Р. Галиуллина] // Русская и сопоставительная филология : состояние и перспективы : междунар. науч. конф., посвященная 200-летию Казанского университета, (4-6 октября 2004 г.) : труды и материалы. – Казань : Издательство Казанского университета, 2004. – С. 30–31.

3. Омельченко Л. Ф. Английская композита : структура и семантика : автореф. дис. ... на соискание науч. степени доктора филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки" / Л. Ф. Омельченко. – Киев, 1989. – 43 с.
4. Полюжин М. М. Бахуврихи у сучасній англійській мові / М. М. Полюжин, Л. Ф. Омельченко. – Ужгород : 2004. – 60 с.
5. ABBY Lingvo 12, 2006 CD-ROM.
6. Longman Exam Coach Dictionary, 2005 CD-ROM.
7. Колпакова Г. В. Синонимия в лексикографии [Электронный ресурс] / Г. В. Колпакова ; [под общей ред. д-ра филол. наук, проф. А. А. Аминовой, д-ра филол. наук, проф. Н. А. Андромоновой] // Сборник научных трудов. – Казань, 2003. – Режим доступа : <http://www.ksu.ru/f10/publications/2003/sopost.php>.
8. Смирнова Е. А. Сопоставительный анализ коллоквиальных субстантивных композитов в английском и турецком языках : прагматический аспект : автореф. дис. ... на соискание науч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.20 "Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание" / Е. А. Смирнова. – Казань, 2007. – 25 с.
9. Смирницкий А. И. Лексикология английского языка / А. И. Смирницкий. – М. : Издательство литературы на иностранных языках, 1956. – 260 с.

REFERENCES (TRASLATED & transliterated)

1. Kveseleovich D. I. Integratsiya slovosochetaniya v sovremennoy angliyskom yazyke [The Integration of the Word Combination in the Modern English] / D. I. Kveseleovich. – K. : Vyshcha Shkola, 1983. – 83 s.
2. Muhametdinova R. G. Semanticheskoye slovoobrazovaniye v sopostavitel'nom aspekte (na materiale angliyskogo i tatarskogo yazykov) [The Semantic Derivation in the Comparative Perspective (Based on the English and Tatar Languages)] / R. G. Muhametdinova ; [pod. obshch. red. K. R. Galiullina] // Russkaya i sopostavitelnaya filologiya : sostoyaniye i perspektivy : mezhdunar. nauch. konf., posvyashchonnaya 200-letiyu Kazanskogo universiteta, (4-6 oktyabrya 2004 g.) : trudy i materialy [Russian and Comparative Philology : The Condition and Perspectives : the International Scientific Conference, Dedicated to the 200 Anniversary of the Kazan' University, (4-6 October 2004). – Kazan' : Izdatel'stvo Kazanskogo Universiteta, 2004. – S. 30–31.
3. Omelchenko L. F. Angliyskaya kompozita : struktura i semantika [The English Composite : Structure and Semantics] : avtoref. dis. ... na soiskaniye nauch. stepeni doktora filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanskiye yazyki" / L. F. Omel'chenko. – Kiev, 1989, – 43 s.
4. Polyuzhyn M. M. Bahuvrihi u suchasniy angliyskiy movi [Bahuvrihi in the Modern English] / M. M. Polyuzhyn, L. F. Omelchenko. – Uzhgorod : 2004. – 60 s.
5. ABBY Lingvo 12, 2006 CD-ROM.
6. Longman Exam Coach Dictionary, 2005 CD-ROM.
7. Kolpakova G. V. Synonimiya v leksyografiyi [Synonymy in Lexicography] [Elektronnyy resurs] / G. V. Kolpakova ; [pod obshchey red. d-ra filol. nauk, prof. A. A. Aminovoy, d-ra filol. nauk, prof. N. A. Andramonovoy] // Sbornik nauchnykh trudov [The Collection of the Scientific Works]. – Kazan, 2003. – Rezhym dostupu : <http://www.ksu.ru/f10/publications/2003/sopost.php>.
8. Smirnova E. A. Sopostavitel'nyy analiz kollokvialnykh substantivnykh kompozitov v angliyskom i turetskom yazykah : pragmaticheskiy aspekt [Comparative Analysis of the Substantive Colloquial Composites in the English and Turkish Languages : Pragmatic Aspect] : avtoref. dis. ... na soiskaniye nauch. stepeni doktora filol. nauk : spets. 10.02.20 "Sravnitel'no-istoricheskoye, tipologicheskoye i sopostavitel'noye yazykoznanie" / E. A. Smirnova. – Kazan, 2007. – 25 s.
9. Smirnitkiy A. I. Leksikologiya angliyskogo yazyka [Lexicology of the English Language] / A. I. Smirnitkiy – M. : Izdatel'stvo literatury na inostrannykh yazykakh, 1956. – 260 s.

Матеріал надійшов до редакції 26.01. 2012 р.

Мосейчук А. М. Словообразовательное моделирование однословных идиом английского языка.

В статье рассмотрены принципы словообразования однословных идиом английского языка. Однословные идиомы образуются двумя основными способами: от уже существующих однословных идиом разных структурных типов и от единиц первичной номинации путем лишь только семантического преобразования, либо с помощью комбинации преобразований, как на семантическом, так и на формальном уровнях. Наиболее распространенными способами словообразования однословных идиом являются словосложение, инкорпорация, конверсия, аффиксация, редупликация, семантическая деривация и их синкретические разновидности.

Moseichuk O. M. The Word-Building Modeling of English One-Word Idioms.

The paper specifies the principles of the English one-word idioms word-building. One-word idioms are created either on the basis of the pre-existing idioms of different structure and non-idiomatic units through the instrumentality of the semantic transformations only or by the means of permutations in the both semantic and formal scopes. The most productive ways of the word-building among one-word idioms are stem-composition, incorporation, conversion, affixation, reduplication, semantic derivation as well as their syncretic variations.